

משהו קטן

"מייק"

"כך". הקמטים על מצחו של הרב הוחלקו באחת.
"ודאי. מיכאל בן ארז, אם זכור לי כיצד קרא לו
הגבאי לעלות לתורה".

"כך". הצעיר שלח יד עצבנית אל כיסו. "אני - אני
אקח את הכתובת ואשלח את הכסף, אדוני הרב.
אמרו לי שצריך לשלם על זה. אין לי כאן את הארנק,
הכל היה כל כך לא צפוי, אני..."

ידו של הרב עדיין אצרה בתוכה את כפו, כולה
חום.

"אם ישלח - ישלח", דיבר במתינות, "לא לזאת
התכוונתי. שתהיה לו שנה טובה".

"גם לכבוד הרב". הוא זע לרגע באי נוחות,
מתלבט. "רציתי רק לשאול, אם אפשר, כמובן - "

מבלי אומר נע התור אחורה. מילא, יחכה הנר
ששבת עוד מספר רגעים. בשעה קדושה שכזו
פתוחים הלבבות לתת כל מה שאפשר. "כמובן".

"אז הענין הוא כזה", רעדה היד השזופה בתוך כפו
של הרב, "אני - אינני יודע אם כבוד הרב יודע, אבל
לא התכוונתי לבוא לבית הכנסת היום. זה - זה קרה
איכשהו, הרכב נתקע בצומת בערב יום כיפור וגררו
אותי הנה, שמעתי את האנשים ונכנסתי. אחר כך
כבר לא רציתי לצאת, אבל - "

"זה בסדר גמור", חייך הרב, "לכל אחד מאיתנו יש
פעם ראשונה בבית הכנסת".

מייק חייך גם הוא.

"תודה, כבוד הרב. זה באמת היה יום גדול
בשבילי. נהייתי מהמילים של התפילה ומהניגונים
היפים. זאת באמת התעלות. הענין הוא רק - " הוא
זע על מקומו שוב, "עכשו אני חוזר לעיר שלי,
לשכונה שלי, והכל שם אחרת. הרב מבין, החיים שלי
שונים מאד ממה שראיתי כאן היום. מאד. ובכל זאת,

מעגל האור של הלבנה היה קטן - אך נפרש, כסוף
וחגיגי, סביבה בשמים. עננים ראשונים של סתו,
ששטו סביב, לא הצליחו לפגום בו, אף כמלוא הנימה.
הדי שופרות עדין לא נמוגו כליל, וציפיה חגיגית
מילאה את האוויר.

גם מעגל האנשים היה קטן. הוא הצטופף על
המדרכה בצידו הרחוב, פקעת של חזן וקהל. בחושך
בהקו הטליתות בנוגה לבן, אך הפנים זהרו עוד יותר.

"שלום עליכם", עלו הברכות, צלולות ורעננות
באוויר הקריר, הטהור.

"עליכם השלום".

בעוד שעה קלה, יחלו פטישיהם של הממהרים
מחיל אל חיל להלום על דפנות הסוכות הטריות,
ערימות לולבים ירוקים יהיו סדורות בתוככי
החנויות, לצד אתרוגי הדר, מחכות לידיים מששניות.
על שולחנות, מכוסים במפות צחורות, ניצב נר
ששבת להבדלה של מוצאי החג ותור ארוך השתרך
ליד הרב.

"גמר טוב".

שרוולי הקיטל של הרב היו רחבים והתנודדו עם
כל לחיצת יד. הוא היה חלוש מחמת הצום ועיניו
האירו בתוך פניו החיוורות.

"גמר טוב, שנה טובה", ענה למברכים בחום.

טלית רדפה טלית, קיטל לקיטל. גם הילדים לא
נפקד מקומם, וכי מי זה ירצה לוותר על ברכה
ברגעים נקיים אלה, שלאחר ההיטהרות? "שלום,
כבוד הרב, ותודה רבה".

היד המושטת היתה שרירית ושזופה, והרב השהה
אותה לרגע ארוך בתוך כפו.

"שנה טובה, שנה טובה!" הוא הסתכל בפני
העומד מולו, מקמט את מצחו. "יזכיר לי את שמו,
בבקשה".

אחרי היום הזה - אני רוצה משהו הביתה, כמו - כמו צידה לדרך".

עיניו של הרב היו מרוכזות בו, כאילו לא המתין תור ארוך של ידים בשרוולים צחורים לברכתו, כאילו לא היה נר ששבת בביתו, על צלחת שהכינה הרבנית להבדלה.

"צידה לדרך!" הצעיר נשם לרווחה. זו היתה הגדרה קולעת למה שרצה לבקש, "משהו קטן שאני יכול לקחת הביתה. משהו קטן שישאיר לי קצת מכל מה שהיה כאן היום, מכל מה שקרה לי כאן היום".

"שלא יאבד לגמרי", המהם הרב.

"בדיוק!" תפס אותו הצעיר בשתי ידיו, "בדיוק. משהו שישמר את הקדושה הזו. אבל - " וכאן הושפל קולו. "שהרב יבין, משהו באמת קטן. אף אחד בבית לא ישנה את הנהלים שלו בשבילי. וחופץ מזה, אני בשנה הרביעית של לימודי הנדסה, וכל הקפיטריות ליד הפקולטה לא כשרות ומעונות הסטודנטים... ויש הרצאות בכל ערב, גם ביום שישי. שהרב יבין, אני לא יכול לעשות שינוי רציני, רק משהו קטן".

לרגע דמם האויר מסביב, כאילו עצר הרחוב את נשימתו, והרב עצם את עיניו בריכוז.

"בעוד ארבעה ימים יחול חג", דיבר מדודות, כמעט בלחש, כששב ופקח אותן, "שבוע שלם שבו הצטוונו לדור בסוכות".

"אני - אני לא יכול לבנות סוכה", התגמגם הצעיר, "במעונות הסטודנטים לא ירשו לי, וגם - " הרב הישיר אליו מבט.

"אתה תשתדל לאכול בסוכה", המשיך בקול צלול, "את הארוחות העיקריות של היום".

מייק התבלבל.

"זה הכל? ולישון שם, ולהתפלל שם וכל זה - "

"שום דבר", הרגיע הרב, "ביקשת משהו קטן, אז הא לך. אכול בסוכה".

"אבל רציתי משהו שישאר. אז רק לאכול ? ומה

עם לבנות?"

"יהיה בסדר, בעזרת ד'", עיניו של הרב עדיין הביטו בו בחמימות אך ידו כבר חיפשה את הבא בתור, "שנה טובה".

"שנה טובה", גמגם, נרגש, "ושוב תודה, כבוד הרב".

הרכב חיכה לו ברחוב הסמוך, שרוט בפגוש לאחר טיפולו של המוסך הנייד. על המושב הקדמי היה מוטל הסלולארי שלו, מרוקן למחצה, עדות אילמת למסכת השיחות הטלפוניות הנואשות של אחר הצהריים של אתמול. המנוע דווקא התעורר לחיים עם הסיבוב הראשון. המוסכאי עשה עבודה טובה, כפי הנראה. הוא סובב את ההגה בזהירות והחליק אל הכביש הראשי.

בחופץ האירו הפנסים את האספלט באור בהיר. לא היו מכוניות רבות על הכביש, והנסיעה היתה קלה ומהירה. בסך הכל חלפה קצת יותר מיממה מאז שעבר כאן בכיוון ההפוך, עם מנוע צרוד ופס דק של עשן מיתמר. איך צפרו לו הנהגים מסביב! גם המוסכאי נשמע לחופץ בטלפון. ההוא ביקש ממנו לנסוע ביציאה הבאה אל העיר הסמוכה ולחנות בפרבר צדדי. שניהם לא ידעו על המתפללים הרבים בלבן שינהרו בדיוק אל המקום שבחר ויסחפו אותו עימם. הוא חייך. העיקר ומעכשו היה הכל מתוקן. בדירה ממילא לא דואג לו איש, ובבית אפילו לא ידעו שנסע. סוף סוף, בשנה הרביעית באוניברסיטה אין הוא חייב להודיע על כל מהלך שלו. גם היעדרות מיום אחד של הרצאות לא תזיק.

הירח האיר את הגבעות שבצד הדרך באור לבן. היה זה אותו הירח שהמתפללים, והוא בתוכם, יצאו לברך אחרי התפילה. אחרי היום הארוך שוב לא נראה לו מנהג זה שונה יותר מדי. הוא נהנה מהאוויר הצלול ומן הריקודים על המדרכה בחופץ, ואחר כך מברכתו של הרב.

הרב ! הוא שיפר את אחיזתו בהגה והתרווח במושב. איזו אישיות, איזה מאור פנים ! במשך כל

היום עקב אחריו. הוא ראה את התחינה בוקעת מכל תנועה שלו, מכל מילה שהוציא. ראה את הכנות העמוקה של הוידוי חרוטה על פניו, את שברון הלב ואת הכמיהה לחיים טובים יותר. הוא ראה את השמחה שהתפשטה בתוכו אחרי התפילה, את הברכות הסבלניות לכל אחד, ולו בתוכם, לו, אורח שבא לרגע ואיש לא הכיר קודם. אורח שהגיע פתאום וזכה למקום מכובד, לסידור ואף להזמנה לברך ליד ספר התורה. 'עליה', קראו לזה. מישהו עמד לידו כל הזמן והורה לו היכן אווזים ומה עליו לומר. בהפסקות הוסבר לו תוכן התפילה בלחש. הרב הנהן לעומתו בכל פעם שנפגשו מבטיהם, והוא ידע שהרב דאג לכל. ואחר כך, אחרי התפילות, נסכו בו הפנים הטובות ההן אומץ לבקש התייחסות נוספת, יתרה על כולם, עצה בסיומו של צום. זכר פניו החיוורות של הרב צף ועלה לפניו. אסור היה לו לעכב את הרב. הוא היה רעב וחלוש, ובכל זאת לא ניכר עליו אף שמץ של קוצר רוח במהלך השיחה.

הנהג שלפניו אותה, ומייק פנה אחריו שמאלה. משאית גדולה התנהלה לאיטה בנתיב התנועה. לאכול בסוכה, זה הכל. לא לישון בסוכה, לא לבנות אותה אפילו. איזה דבר מוזר! הוא נע על המושב המרופד באי נוחות, ממש כמו אז, כשדיבר עם הרב. דבר קטן כל כך, בלתי משמעותי. אולי חשב הרב שהוא איננו רציני בבקשתו. ההקדמה הארוכה, כנראה, היתה האשמה: הפקולטה, האוכל במעונות. וכי מה יכל לעשות? עכשיו, לקראת סוף הלימודים, אין ביכולתו לסכן את התקדמותו בגלל התרגשות חולפת של יום אחד. ואולי, ניקר בתוכו משהו קטן, דווקא משום שהיא חולפת, היה עליו לבקש מהרב משהו רציני יותר?

נהג המשאית אותה לו לעקוף אותו משמאל. הרכב החליק מעדנות על הכביש אל האופק הפתוח, אל החיים הרגילים, אל העשייה. עיגול האור של הלבנה נשאר הרחק מאחור, מעל הגבעות.

היו יהודים בעיירה. קמפוס האוניברסיטה היה ממוקם בצד המערבי ליד הנחל, לא הרחק מן הרחוב

הראשי על חנויותיו וסניף הדואר הקטן שלו, וברחובות התחתיים צצו מבני עץ קטנים בחצרות. "עוד חג יהודי", ידעו המקומיים לומר.

יתכן שהוא כבר נתקל במחזה הזה, אך מעולם לא שם אליו לב. כעת, כשפסע במורד השביל וחבילה קטנה בידו, היה מייק נבוך למדי.

הלילה היה אפל ומעונן בלי רמז לירח. דלת העץ של הסוכה פנתה אל החניה. מתחת לכיסוי הגג ומבין החריצים שבין הדפנות הסתננו קולות שירה ושיחה ואורות שהאירו את החצר האחורית. מייק עקף בזהירות את הגדר החשמלית שחסמה את רוחב הכניסה והקיש על הקרש הרחב. הקולות מבפנים השתקו בבת אחת.

"דופקים", אמר קול ילדותי.

"דופקים?" שאל קול מודאג של אשה, "מי זה יכול להיות בזמן כזה?"

מעיו של מייק התהפכו. כבוד הרב, באמת, לא מצאת בשבילי שינוי בזמן אחר? דווקא בחג?

חריקה של ריהוט נשמעה ולאחריה צעדים. מייק עצר את נשימתו, כשלפתע נפתחה הדלת וערבוביה צבעונית חייכה אליו בעליזות מבפנים. האור היה מסנוור בפתאומיותו, והוא האהיל על עיניו בידו הפנויה.

"כן", שאל מישהו לפניו, "אפשר לעזור לך?"

זה היה גבר בחולצה לבנה ועניבה חגיגית.

מייק התגמגם.

"אני - אני רציתי לשאול - רק משהו קטן - " השקט שהשתרר בסוכה הביך אותו עוד יותר. באיזו רשות התיר לעצמו לבוא ולחבל ברגעים המשפחתיים, המתוקים, של החג? הם ודאי נושאים אליהם עינים במשך כל השנה!

"כן?" שאל הגבר במתינות.

"אני - " ניסה מייק להסביר, "זאת אומרת, חג שמח. אני יודע שהיום סוכות ואמרו לי, כלומר,

שלחו אותי לאכול בסוכה. האם - " הגבר זו הצידה עוד לפני שסיים את המשפט.

"האם תוכל לאכול כאן?" חייך לקראתו, "ודאי! משה חיים, הבא כסא מן הבית. דבורה, אודה לך אם תוסיפי מערכת כלים. יש לנו אורח".

הסוכה כולה התחייכה לעומתו. היא היתה נפלאה בפנים הגג שלה עשוי ענפים ירוקים, סדינים לבנים בוהקים חיפו את הקירות וקישוטי ניר מבריק זרחו מעליהם בשלל צבעי הקשת. מיטה עמדה בצד, ואת שארית המקום תפס שולחן חג גדול, עמוס לעיפה.

"זה בסדר", מצא את לשונו, "באמת, תודה רבה, אבל יש לי כאן את האוכל שלי. אני -"

"אתה תאכל איתנו", טפח הגבר על כתפו והסיט לקראתו כסא בסמוך לראש השולחן, "אתה יהודי, נכון? תהיה אורח שלנו".

"כל כך רצינו אורח לחג", צייץ הקול הילדותי ששמע קודם.

מייק הסמיק.

"אני - אני אסיר תודה, באמת. לא חיכיתי לקבלת פנים כזאת. אני סטודנט לפיסיקה באוניברסיטה כאן, יהודי. אם לא אכפת לכם, אני מעדיף לאכול את הארוחה שהבאתי. יהיה לי הרבה יותר נעים לא לנצל את טוב לבכם".

"ניצול? מה פתאום?" הקול הגיע אליו מן הצד הרחוק של השולחן, ליד קישוט קיר ענק וססגוני שתיאר המוני בתים מגובבים בסגנון עתיק ואור נוגה עליהם. "אורח בחג הוא זכות. תצטרף לסעודה שלנו?"

הוא היה נבוך. אם יסב לסעודה, יקבל סטטוס של אורח מן המניין ולא ירגיש נעים לשוב ולהכנס במשך החג. שבוע, אמר הרב, לא כן? לא, לא היתה לו ברירה, היה עליו לסרב.

"יש לי אוכל", הסביר שנית, מנסה לא להשמע עקשן, "אני מסודר מבחינת מזון, זאת לא הבעיה. רק רציתי לאכול בתוך סוכה, זה הכל".

"אז תאכל את הקינוח", לחש הקול הילדותי באוזנו, "כדאי לך, אמא אפתה עוגת שוקולד נהדרת".

"רצונו של אדם הוא כבוד", התנשא קולו של בעל הבית על קולות כולם, "האורח שלנו יעשה כרצונו. ברוך הבא".

יד זריזה פינתה את השולחן לפניו ופרשה מפית בד קטנה. הוא הניח עליה את החבילה המהבילה שארזה לו המוכרת בקפיטריית הסטודנטים.

"איך קוראים לך?" שאל ילד שכיפה גדולה כסתה את ראשו.

"עדיין לא אמרתי לכם?" מייק ניסה להשמע קליל ובלתי אכפתי, אך אי נעימות עצומה מילאה אותו מבפנים, "מייק".

"מייק!" חזר אחריו הקול הילדותי. זו היתה פעוטה בשמלה לבנה ועינים שובבות. "איזה מין שם זה!"

"זהו שם יפה בהחלט ואת תגמרי את המנה שלה עכשו!" דבר קול אימהי בחומרה.

מייק חש שאוזניו בוערות. הוא פתח לאיטו את מכסה האלומיניום. הארוחה שקנה היתה ארוחה בתבנית מחולקת לחלקים, ועדיין היתה חמה, למרות הדרך שעשה, הודות לבידוד של המגשית.

"מה זה?" שאל הילד בסקרנות, כשמייק נטל בידו את המזלג החד פעמי שצורף לאריזה.

"זה טעים?" שאלה הפעוטה בחשדנות.

"משה חיים!" קרא קולו של האב, "פנינה! כל אחד והאוכל שלו. מהרו! עוד מעט נשיר זמירות".

"אבל מה זה?" לחש הילד לעברו שוב, כשפנו לאכול.

"זאת אומצה בשמנת", לחש מייק בחזרה.

"אומצה?" התפלא הילד, "מה זה?"

"זה - זה סוג של אוכל", הסביר מייק בפה מלא.

"לא עשית ברכה", צייצה הפעוטה מולו.

"זה לא סוג של דגים ולא סוג של בשר", אמר הילד בבטחון, "אני יודע".

"באמת?" מייק הפסיק ללעוס, "איך?"

"כי זה בשמנת", חייך הילד בניצחון, "ולא אוכלים דגים בשמנת או בשר בשמנת, זה אסור. נכון שזה פשוט?"

"מאד", הנהן מייק. הוא התקשה, משום מה, לבלוע את האוכל. "נשיר", הציל הגבר את המצב.

ברגע התמלאה הסוכה בקולות ערבים. בחסות השירה העז מייק להרים את עיניו ולסקור את סביבת השולחן. היו שם ילדים בכל הגילאים, שניים מתוכם בחורים מגודלים למדי, ואם שערסלה תינוק בזרועותיה. כולם היו לבושים בגדי חג ונוצצי עינים. הם הביטו סביבם בשמחה. ניכר היה שהם נהנים בסוכה.

"רק חבל שכל כך קר", הצטמררה הפעוטה מולו.

"לבשי את הסוודר שלך", יעצה האם.

"זה בגלל שכבר כמעט חורף", הסביר אחיה בידענות, "וד' רוצה שנרגיש שעזבנו את הבית ושנאנחנו בידיים שלך".

"באמת!" הרהר מייק אך לא אמר דבר. האומצה היתה תפלה למדי, כלל לא אותו מאכל שטעם לחכו בתוך הקפיטריה.

שיר רדף שיר. הבנים הגדולים הפליאו לזמר. היו להם קולות ערבים במיוחד ומייק התענג לשמוע איך התאימו את עצמם זה לזה. האב והקטנים הצטרפו אליהם כמקהלה מתוזמנת. זה היה נפלא.

"תודה", קם ממקומו, מקמט את מגשית האלומיניום הריקה לכדור.

"אתה כבר הולך?" נזעק הילד שליידו.

"עוד לא הגישו את העוגה", הצטערה הפעוטה.

בעל הבית קם גם הוא על רגליו "אתה יכול להשאר", הציע, "הלילה עוד ארוך".

מייק השפיל את עיניו.

"שוב תודה, אבל יש לי הרצאה בשעה מוקדמת מחר. אני חייב ללכת. בסך הכל קפצתי הנה לרגע קטן, רק לאכול".

"פלא!" לחש הקול הילדותי באכזבה, "כל כך רצינו אורח -".

"פנינה!" אמר הגבר בקול ומיד חייך "רצונו של אדם הוא כבודו", חזר והושיט את ידו, "הסוכה פתוחה לפניך בכל זמן השבוע. להתראות".

"להתראות", הדהד מייק חרש ונסוג אל הדלת. אחד הבנים כבר החזיק אותה פתוחה לפניו.

"אם הדלת סגורה", אמר לו, "יש מפתח בתיבת הדואר. אתה יכול להכנס".

"תודה", מלמל מייק ויצא אל החושך של החניה. פסי אור בלבד נותרו כדי להאיר את דרכו, כשהדלת נסגרה. השירה התחדשה בבת אחת, והוא חש בודד למדי כששירך את דרכו אל הרכב שחיכה לו בכניסה.

בבוקר העיר אותו השעון בטרטור צורמני. הדירה היתה עדיין חשוכה.

"כל כך מוקדם", רטן חברו לחדר.

"בסך הכל חצי שעה לפני השעה הרגילה", יידע אותו מייק, "לא נורא".

הוא עצמו לא היה משוכנע בכך. ראשו דאב ובטנו קרקרה ברעב. הוא הציץ בעגמה לעבר השולחנות הממורקים בקפיטריה. אילו יכל, היה יושב שם בנחת ונהנה מארוחת בוקר מוקדמת, כשהחדר עדיין ריק ברובו, אך לא, כל אותה השכמה באה כדי לספק לו את הזמן לאכול בסוכה. במזנון סמוך הצטייד בלחמניה וספל גדול של קפה ומיהר אל המכונית.

באור יום נראתה החניה גדולה יותר מששיער. רכב משפחתי גדול עמד דומם בצד.

"זה מוקדם מדי", נבהל, "הם כולם בבית, עדיין לא הספיקו לצאת. לא נעים. הרב, מה עשית לי, כבוד הרב?"

הוא העיף מבט אל הלחמניה. אולי יחזור אל המכונית וילעס אותה שם? כמעט ונטה להסכים, כשפניו החיוורות של הרב צצו ועלו לפניו. "זה רק משהו קטן", חשק את שפתיו ודפק בדלת.

הילדה הקטנה פתחה לו.

"זה אתה?" אמרה, "אתה עם השם המצחיק. אין אף אחד, הם עוד לא חזרו".

"עדיין לא?" התפלא מייק. השעה היתה מוקדמת מאד.

"בטח שלא", צחקה הקטנה, "אבא אומר שהתפילה של החג יותר ארוכה, כי שרים הרבה. לפעמים גם אצלנו בגן שרים כשמתפללים". "אהה", הנהן מייק, "אז כולם הלכו להתפלל?"

"כן, בבית הכנסת", ליהגה הילדה. "ואין שולחן בסוכה, רק מיטה ומזרנים של כולם והמון שמיות. אמא הוציאה להם את השמיות של החורף, כי היה קר בלילה".

"אהה", הנהן מייק שוב. הוא לא ידע מה לומר.

"אז תחכה להם, נכון?" ביררה הילדה, "הם יחזרו עוד מעט".

מייק הביט בשעונו. אם ברצונו להגיע בזמן להרצאה הראשונה הבוקר, עליו לאכול ומיד.

"לא היום", אמר לה, "אני רק אכנס לסוכה כדי לאכול. טוב?" "אבל אין שולחן", הצטערה הילדה. מתוך הבית נשמע קול בכי של תינוק.

"זה בסדר", פילס מייק את דרכו בין המזרנים. הוא הצטנף על קצה המיטה ואכל את הלחמניה בנגיסות גדולות, מהירות. הפעוטה ישבה על אחד המזרנים והביטה בו.

"אז בית הכנסת שלכם קרוב, הא?" ניסה לדובב אותה תוך כדי לעיסה.

הילדה נדה בראשה.

"דווקא לא", ספרה, "אם הולכים מהר, זה בערך חצי שעה. בצד השני של העיירה, ליד הנחל. פעם

נסענו לשם באוטו".

מייק התבלבל.

"אז יש לכם שתי מכוניות?" שאל.

"מה פתאום?" צחקה הילדה, "לא ראית את המכונית בחניה? היא שלנו, רק היא".

"אז - " התחיל מייק ונשמע לעצמו כמו חוקר שלא במקום, "ואביך ואחיך לא נסעו בה לבית הכנסת, נכון?"

הילדה צחקה שוב.

"בטח שנכון", פטפטה, "כי אסור. מה, אתה לא יודע שלא נוסעים בחג?"

מייק סיים את שארית הקפה בלגימה אחת.

"לא ידעתי", הודה, "אבל אני יודע עכשיו. להתראות!"

"חג שמח!" צעקה הפעוטה אחריו.

במקום ארוחת צהריים כרסם מייק פלח גזר בחדר ההרצאות. הוא העדיף בטן מקרקרת על אי נעימות, אך לפנות ערב גבר עליו הרעב. "וזה חג", הזכיר לעצמו, "לא צום".

"יש לכם משהו צמחוני?" שאל את המלצר בקפיטריה, "לא משנה מה. ארוז לי מנה אחת".

הפעם דאג להחנות את המכונית בקצה הרחוב, ואת הדרך אל הבית עשה רגלית. בחניה האפלולית הסתננו פסי אור מתחת למכסה הסוכה והפיצו חגיגות.

"חג שמח, מייק!" חיך אליו בעל הבית, "חיכינו לך".

הפעם היה מקומו פנוי, ומשה חיים לא נשלח להביא כסא. מפית בד היתה פרוסה שם וכוס חד פעמית חכתה לידה.

"אתה רוצה לשתות?" הניף לקראתו ילד כבן שבע קנקן גדול, "זה מייץ".

"ששש", היסו אותו קולות מסביב.

רק אז קלט מייק שהוא הגיע בעיצומו של משהו.
בעל הבית ישב זקוף בכסאו, וספר פתוח לפניו.
"אבא מלמד אותנו על החג", לחשה הפעוטה
לעברו.

"אל תיבהל", עודד אותו אחד הבחורים, "אבא
שלנו לא מוסר פה הרצאה כמו אצלכם, רק משהו
קטן על החג".

"וזהו הענין", המשיך בעל הבית את דבריו
מקודם, וקולו רועם וחגיגי מול הקישוטים
הצבעוניים, "פרישתה של הסוכה עלינו ועל כל
ישראל, כתנאי לירושלים. כל אחד ואחד מישראל -
מקומו בסוכה, בלי יוצא מן הכלל. כשכך יהיה המצב,
אז נזכה לירושלים".

הפנים מסביב לשולחן התחייכו בהנאה.
"חבל שהגעת בסוף", שח לו אחד הבנים הבוגרים,
"זה היה מענין". מייק פתח בזהירות את המגשית
שלפניו.

"אבא הסביר שהסוכה שייכת לכלל ישראל, לכל
יהודי באשר הוא שם".

מייק נטל את המזלג שלו.
"גם אם הוא לא בנה אותה?"
"גם אם הוא לא בנה אותה", אישר הבחור, "תבין,
סוכה היא מהות רוחנית, לא רק דפנות וסכך
וקישוטים".

"שוב יש לך אומצה?" ברר הילד הקטן.
מייק חייך.
"דווקא לא", סיפר, "הזמנתי משהו כשר, רק
צמחוני".

"אז עכשו אתה תברך, נכון?" שאלה הפעוטה,
ומבלי לחכות לתשובה החלה לדקלם: "ברוך אתה -"
מייק הסמיק. מבלי משים היו שפתיו דובבות יחד
איתה.

באותו לילה חכתה לו הלבנה בחוץ, עגולה כמעט

לגמרי ומאירה. ענני הסתו הקלים לא הצליחו לפגום
בשלמותה, והאוויר עצר את נשימתו בחגיגות. הוא
הגיע עד לרכב ונעצר. פתאום נראה לו המפתח חולי
יותר מדי. אוזניו, עמוסות השירה שסביב השולחן,
עמדו להתפקע, ותחושה טובה של חג מילאה אותו.

"נגיד שהמוסכאי של השבוע שעבר לא הצליח
לתקן אותך", לחש לעבר המכונית ועקף אותה בקשת
רחבה.

"לא באת באוטו?" רץ אליו בן השבע בבוקר
שלמחרת.

"אבא אמר שלא נגיד לך כלום", צייצה הפעוטה
ליד אוזנו, "אבל אני כל כך שמחה שנהיית צדיק".

ההליכה לא עייפה אותו באורח פלא. הוא חש
מרום ומחייה במיוחד כשמעבר לפינה הגיחה
חבורתם הנכבדת של בעל הבית ובניו.

"חג שמח!" הרעים הגבר בקולו, "טוב שלא
הפסדנו אותך כמו אתמול. ברוך הבא!"

את הברכה הוא זכר מאמש, ונזקק רק לעזרה
קלה מצד הפעוטה. הארוחה הצמחונית ערבה לחיכו,
וכשהציע לו בעל הבית יין, אחרי שהקריא משהו
בנימה חגיגית על הכוס, הסכים בשמחה.

"קידוש", לחש בן השבע באוזניו, כשמזג לו
מתכולת הגביע אל תוך הכוס החד פעמית שלפניו.
"ותאכל גם עוגה?" נצצו עיניה של הפעוטה.

הקישוט מולו משך את עיניו. פסוקים כתובים
ביד אמן, משולבים ביניהם בדרך סימטרית ומעניינת.
"איפה קונים דברים כאלה?" שאל בהתפעלות.
בעלת הבית השפילה את עיניה.

"אין צורך להתפעל", אמרה בצניעות, "זה רק
משהו קטן, עבודה של כמה שעות עם סבלנות, זה
הכל".

השירה היתה נפלאה יותר מתמיד. ניגון אחד ערב
לאוזניו יותר מכל האחרים, ולבקשתו, חזרו הנערים
ושרו אותו שנית.

"ואם תבוא אתנו למנחה עכשו, תשמע אותו שוב", המתיק אחד מהם כשסיימו.

"מנחה?" המילה לא היתה זרה לו, אם כי לא זכר את משמעותה. "תפילת מנחה, התפילה שאומרים בשעות הצהריים", הרעים בעל הבית. "את הניגון הזה שרים אצלנו בכל תפילה בימי החג. אנחנו יוצאים מיד לאחר ברכת המזון. תוכל להצטרף".

"צהריים?" מייק נרעש. איך קרה הדבר? ההרצאה שהיה עליו לשמוע באותו בוקר הסתיימה מזמן. האוניברסיטה והלימודים נראו לו רחוקים מהלך שנות אור.

"אבוא", הבטיח.

* * *

מעגל האור של הלבנה התכדרר סביבה, מצומק משהו וחיוור במתכונת של סוף החודש. עננים ראשונים של סתו, שטו סביב ואיימו לכסות אותו, אך למטה בהקו הפנים.

"שלום עליכם", הושיט הרב את ידו.

היד המושטת היתה שרירית ושזופה.

"שלום, כבוד הרב. באתי להגיד תודה רבה".

הרב הרים את מבטו, ופניו הוחלקו באחת.

"ודאי", חייך, "מיכאל בן ארז, אם זכור לי כיצד קרא לו הגבאי ביום הכיפורים".

מייק חייך.

"הרב זוכר הכל".

"ברוך השם", התחייך הרב מולו, "ואיך היה בסוכות?"

מבטו החד רפרף על הפנים השוקטות, על החיוך, על הבלורית. "נו?"

מייק חייך גם הוא.

"הרב רואה", אמר, "זה לא היה משהו קטן, ככלות

הכל. בסוף איכשהו מצאתי את עצמי בבית כנסת יותר מפעם אחת. למדתי לברך לפני המזון וגם אחריו, ואחד הבחורים שהכרתי לומד איתי שיעור פעם ביום, בזמן ההפסקה שבין ההרצאות", הוא הסמיק. "בחג השני לא נסעתי בכלל - "

עיניו של הרב היו קרובות ומבינות.

"ואכלתי צמחוני. זאת אומרת, מאז קשה לי לאכול משהו אחר", מייק התגמגם, "שהרב יבין, בסך הכל לא יכולתי להשתנות ממש. אף אחד בבית לא ישנה את הנהלים שלו בשבילי. וחוש מזה, אני בשנה הרביעית של לימודי הנדסה, וכל הקפיטריות ליד הפקולטה לא כשרות ומעונות הסטודנטים...ויש הרצאות בכל ערב, גם ביום שישי. אבל אני רוצה להשתנותו באמת. האם הרב יכול להמליץ לי על משהו עכשו, כשהחג נגמר? שהרב יבין, אני לא יכול לעשות שינוי רציני, רק משהו קטן".

לרגע דמם האויר מסביב, כאילו עצר הרחוב את נשימתו, והרב עצם את עיניו בריכוז.

"בסדר גמור", אמר כשפקח אותן, "רק שינוי קטן, משהו קטן באמת, זה מה שצריך".

עיניו של מייק נפקחו בתימהון.

"כן", חזר הרב, "משהו קטן".

גם החיוך שלו היה קטן, אבל מייק חש עד כמה הוא מחמם, עד כמה הוא חודר, עד כמה הוא אמיתי.

מ.זונפלד

מוסף סיפורי חג - יחד נאמן - סוכות תשס"ו